

Žiema

Ilsisi gamta po vasaros ir rudens darbų. Tik zylės ir žvirbliai užšalusiais balseliais žadina speigo sukaustyta tylą. Žiema. Baltoji tyla. Nerimsta tik politinis bruzdesys, kasdien trumpėjant laikui iki kardų sukryžiavimo su priešininkais rinkiminėse batalijose. Kokias priesininkais? Ar mūsų valstybės nepriklausomybės, laisvės išsaugojimo, saugumo užtikrinimo? Ne! Tai ko gi taip pešamės, įsikibę į plaukus žmonėms. O gal tik tarpusavyje, kurie nugalės, kurie nori pildyti savo kišenę tik turinčia svorį moneta.

Sarkastiškai mintyse ar ant liežuvio keiksnojame savo renkamuosius, bet neturime iš ko rinktis. Vieni kvaili, kiti korumpuoti, treti jau nusibodę, nieko gero nenuveikę per penkmetį, nei trupiniu nepakeitę mūsų gyvenimo. Dėl ko ir kilti iš šiltos lovos į susitikimus su renkamaisiais, geriau ant kito šono ir labanakt.

Taip, deja, samprotauja ne vienas kaimynas, nepažįstantis ir nerorintis pažinti, kągiant savo galvos rinksimė įvalžią. Ipratę spėlioti, gal tas ar anas bus geresnis. Vos išgirdė apie Mesiją, ieškome, kur gi jis? Randame naują, žadantį, žvilgantį – nors prie žaizdos dėk. Bet kodėl po metų spjaudomės, keiksnojame valdžią, savą, ne rusų išrinktą, o paties išgirtą ir kaimyniui įkalbėtą. Žinoma, kaltas ne aš – kaimynas, pagyres neverta, o aš patikėjęs.

Ar mes teisūs, taip manydami? Artikaineturiame žmonių, savo žemę, savo Tėvynę mylinčių, protingu ir sąžiningų? Ne tikiu ir kitiams siūlau netikėti. Turime jų, tik retas sutinka dirbtį – kovoti už gėrį ir teisybę, už teisingumą mūsų valstybėje. Tad reikia paskatinti ir parodyti, kad mes tikime juo, ne vien rinkiminiu biuletenu. Ačiū švarios sąžinės žmonėms, nepabūgusiems atsakomybės eiti sunkiu, bet garbingu keliu. Te neapgaubas garbė šaltą žiemą, bet tikrai saugos nuo pūgos žmonių pagarbos skraistė.

Ko mes norime, ko siekiame, nenumaldomai artėjant rinkimų dienai? Norime, kad išstirptų ledai tarp rinkėjų ir kandidatų, kad požiūris į visus žmogiškuosius kriterijus nesiskirtų. Nestatomė barjerų ir tarp partijų, bet ir jų pažiūros negali būti prieštaraujančios mūsų Tėvynės ir jos žmonių gyvenimo sanklodai ir reikmėms. Toks požiūris – ne taikinymo tarp kairės ir dešinės kvietimas, nes dar nepamiršome socialdemokratų partijos kilmės – TSKP, LKP, LDDP, LSDP. Toks tai vardo keitimasis iš tamsiausiu Lietuvos žmonių genocido laik... stebina noras priklausyti šiai partijai. Vien dėl praeities šaknų žmonės tebejaučia KGB šaltį.

Tad už ką gi balsuoti? Nors laiko apmastyui dar daug, bet nepamirškime mūsų liaudies patirties: ilgą išmą bedrožiant, šuo kaulą nuneša. Mes gi ipratę drožti ilgą ir gerą, bet jau šiandien pažvelkime į kairę, į dešinę ir be ilgų mąstymų apsispręskime. Nemanau, kad mūsų žmonės, žinantis kairiųjų proletarių diktatūrą, jau būtų jos pasiilge. Kas gi mėgsta būzūną vietoje riestainio?

Kur žvelgsime, kokių pokyčių laukimė iš išrinktųjų. Į kairę ar į dešinę rikiuosimės? Gal nebūkime caro rekrūtais ir neriskime sau prie kojų šieno ar šiaudų, kad žinotume, kuria žengti. Turėkime savą nuostatą – žengiame ir laukiamė tvirto žingsnio deštine iš mūsų renkamuų. Ne į pobūvi, ne į vakanonę – sunkiai dirbtį, nenuvilti mūsų lūkesčių ir Tėvynės Lietuvos!

Nesibaiminkime žemos speigų. Jie praeis, sniegas išstirps ir pagirdys ištroskusių žemę. Mūsų pareiga, kad ji nestovėtų neužsėta, bet augintų daigą ir duotų vaisių darbštiems, Tėvynę mylantiems žmonėms.

Algirdas BLAŽYS,
LPKTS valdybos narys

Prezidentui Kazui Griniui suteiktas Pasaulio tautų teisuolio vardas

Prezidentui Kazui Griniui ir jo žmonai suteiktas Pasaulio tautų teisuolio vardas. Taip įvertintių nuopelnai gelbėjant žydus nuo holokausto. K. Grinius ir jo žmona Kristina nacistinės Vokietijos okupacijos metais buvo priglaudę bičiulių, Kauno geto kalinį Dmitrijų Gelperną.

Sprendimą K. Griniui ir K. Grinienei suteikti Pasaulio tautų teisuoliovardą priėmė Izraelio Jad Vašemo holokausto memorialiniame muziejuje veikianti visuomeninė komisija. Lietuvoje K. Griniaus ir K. Grinienei indėlis gelbėjant žydus buvo įvertintas dar 1993 metais, kai jiems suteiktas nacionalinis apdovanojimas – Žūvančiųjų gelbėjimo kryžius.

Pagal išsilavinimą gydytojas, Kazys Grinius Lietuvos prezidento pareigas ėjo nuo 1927 metų birželio iki gruodžio

17 dienos. Per nacių okupaciją 1942 metais kartu su bendražygiais jis okupacinei administracijai įteikė memorandumą, kuriamo reiškė susirūpinimą dėl pradėtos vokiečių kolonizacijos, gyventojų represijų, žydų žudynių.

1944 metais K. Grinius pasitraukė į Vokietiją, 1947 metais – į JAV, kur protestavo prieš sovietinę Lietuvos okupaciją. K. Grinius mirė 1950 metais Čikagoje. 1994 metais palaikai parvezėti į Lietuvą ir palaidoti jo gimtinėje.

Už žydų gelbėjimą Pasaulio tautų teisuoliais pripažinti daugiau kaip 800 lietuvių. Lietuvos Seimas 2016 uosius yra paskelbęs Kazio Griniaus metais. Gruodį bus minimos jo gimimo 150-osios metinės.

BNS, „Tremtinio“ inf.

Paminėtos Krašto apsaugos savanorių pajėgų 25-osios įkūrimo metinės

Praėjusių savaitę paminėtos 25-osios Lietuvos kariuomenės Krašto apsaugos savanorių pajėgų (KASP) įkūrimo metinės.

Nepriklausomybės aikštėje įvyko iškilminga karių rikiuotė. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė pasveikino šalies karius. Pasak Prezidentės, ginti Tėvynės nuo sovietų agresoriaus prieš ketvirtį amžiaus pakilo tūkstančiai žmonių – iš įvairiausiu Lietuvos vietų, skirtinę profesijų, patirties ir amžiaus. Ir nors tik dalis pirmųjų savanorių buvo išgiję kariškos patirties, visi jie buvo pasirengę kovoti už Lietuvos laisvę.

„Priesaikos broliai turėjo vieną tikslą: neleisti priešo desantininkams, tankams ir šarvuociams sunaikinti mūsų Nepriklausomybės. Nė vienas nežinojo, ar sugriš į namus. Toks pasiaukojimas yra įkvepiantis pavyzdys, be kurio sunku išsivaizduoti ir šiandieninę kariuomenę“, – sakė šalies vadovė.

Prezidentė pabrėžė, kad Krašto apsaugos savanorių pajėgos ne tik vienija Lietuvos kariuomenę ir mūsų šalies visuomenę, bet ir sekmingai dalyvaudamos tarptautinėse operacijose bei padėdamos gyventojams daug nuveikia telkiant naujuosius šauktinius.

Valstybės vadovė Lietuvos savanoriams palinkėjo visada išlikti pavyzdžiu, kuriuo norėtų sekti visi mūsų šalies žmonės.

LR Seimo Kovo 11-osios Akto salėje įvyko minėjimas. Karius sveikino ir apdovanojimus teikė krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Saušumas pajėgų vadas generolas majoras Almantas Leika, KASP vadas plk. Arturas Jasinskas.

KASP vadas plk. Arturas Jasinskas pažymėjo, kad savanorių kartos keičiasi, o savanoriškumo dvasia išlieka: „Ačiū naujiems savanoriams, kurie papildo mūsų gretas. Šiuo metu jūs tarsi gyvybiškai svarbus jaunas kraujas, užpildantis ir sustiprinantis mūsų pajėgas,

kurios atsirado kritiniu Lietuvai metu. (...) Pasiryžimas ir valia, ne prievolė, o pareiga lydi savanorių. (...) Džiaugiuosi, kad per tuos 25 metus didėja mūsų kraitis, o ne kupra, didėja atlktų užduocių skaičius, o ne nusivylimas.“

Trijų Baltijos šalių atstovai tradiciškai pasirašė savanorių pajėgų bendradarbiavimo planą, kuris numato Lietuvos, Estijos ir Latvijos savanorių pajėgų bendradarbiavimą karinio rengimo, sporto ir kultūrinėse srityse.

Renginio metu Seimo Vitražo galerijoje veikė Vytauto Didžiojo karo muziejaus parengta ekspozicija „Tas laisvės nevertas, kas negina jas“, kurioje eksponuotas nuotraukos, pristatantios Krašto apsaugos savanorių pajėgų veiklą, bei pajėgų įkūrimą 1991 metais menantys daiktai, Seimo rūmų maketas.

Priminsime, kad 1991-ųjų sausio 17-ąją, po Sovietų sąjungos bandymo ginkluotaję nuversti teisėtą Lietuvos valdžią, Aukščiausioji Taryba priėmė įstatymą dėl Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos (SKAT) įkūrimo. Nuo tada oficialiai pradėjo veikti Savanoriškųjų krašto apsaugos tarnyba (1998 m. reorganizuota į Krašto apsaugos savanorių pajėgas). Įstatymas įteisino ir juridiškai legalizavo jau veikiančias savanorių formuotes, sudarė prie laidas paskirti vadovybę, formuoti dailius. Įkūrus Savanoriškųjų krašto apsaugos tarnybą, buvo išspręstas vienas esminis uždavinys – į valstybės gynimą oficialiai buvo įtraukta visuomenė, kuri valstybę gynė remdamasi įstatymu.

Krašto apsaugos savanorių pajėgos yra Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų dalis. Jis sudaro Savanorių pajėgų štabas, šešios rinktinės, apimantios visą Lietuvos teritoriją. Šiuo metu KASP tarnauja daugiau nei 4500 karių savanorių ir daugiau nei 500 profesinės karo tarnybos karių.

„Tremtinio“ inf.

LPKTS valdybos posėdyje

Sausio 23 d. įvyko pirmasis 2016 metų LPKTS valdybos posėdis, kuris pradėtas tylos minute pagerbiant neseniai Amžinybėn iškeliausį LPKTS Garbės pirmininką, valdybos narį Antaną Lukšą. Slogi nuotaika, netekus ilgamo bendražygio ir bičiulio, lydėjo viso posėdžio metu.

Valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė pristatė pagrindinius darbus, iš kurių svarbiausias pastaruoju metu buvo Tremties ir rezistencijos muziejaus Kauneveiklos tēstinumas. Pirmosiomis šių metų dienomis buvo pasi-

rašyta bendradarbiavimo sutartis su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru. Pradėti vykdyti darbai: muziejaus eksponatų sąrašo sudarymas ir pasirengimas jų per davimui, muziejaus konceptijos rengimas ir kiti. Valdybai pateikta 2015 metų LPKTS biudžeto vykdymo ataskaita. Iš LGGRTC Aukų rėmimo ir atminimo įamžinimo fondo gauta parama knygos „Tremties vaikai“ antros dalies leidybai.

Valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė informavo, kad visoms savivaldy-

bėms, kuriose veikia LPKTS filialai, yra išsiūsti raštai su 2016 metais planuojamais renginiais, prašant suteikti transportą išvykti į šiuos renginius: gegužės 21 dieną – LPKTS Junesniosios kartos saskrydži Ariogaloje (Raseinių r.); birželio 18 dieną – respublikinė buvusių politinių kalinių ir tremtinių dainų ir poezijos šventę „Leiskit į Tėvynę“ Kėdainiuose; rugpjūčio 6 dieną – Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių saskrydži „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje.

LPKTS tarybos pirminin-

kas Petras Musteikis pristatė Lietuvos laisvės žinios ženklo, kuris sausio 13-ąją buvo įteiktas Atkuriamojo Seimo pirmininkui Vytautui Landsbergui, gamybos detales bei tolimesnes šio ženklo įteikimo galimybes. LPKTS valdyba nepritarė šio ženklo tiražavimui ir mano, kad išlaikant išskirtinumą, jis turėtų būti pagamintas vienintelis, kaip atsvara profesoriui nežteiktai „Laisvės“ premijai.

LPKTS valdyba vienbal siai pritarė filialų nuostatų keitimo tvarkai (spausdina ma atskirai).

Valdyboje pristatytas naujas valdybos narys Antanas Jocius (pagal Istatutą 6 straipsnio 1 punktą: „Kai išrinktas valdybos narys jo kadencijos laikotarpiui negali vykdyti savo pareigų dėl svarbių atvejų (mirties, liga, emigracija), valdybos nariu tampa sekantis šiam atstovu suvažiavime daugiausiai balsų surinkęs asmuo“).

Patvirtintos artėjančių posėdžių datos. LPKTS valdybos posėdis įvyks vasario 20 dieną 9.30 val., tarybos – 11 val. Ikivarsario 10 d. filialai kviečiami teiki kandidatus į LPKTS tarybą.

LPKTS valdybos inf.

LPKTS filialų nuostatų keitimo tvarka

LPKTS filialo valdybai;

2. LPKTS filialo valdyba apsvarsto pateiktus siūlymus/pakeitimius ir su žyma „pratilia/nepratilia“ teikia visuotiniams filialo narių susirinkimui.

LPKTS filialo visuotinio

narių susirinkimo sprendimas dėl filialo nuostatų pakeitimo gali būti priimtas, kai jame dalyvauja daugiau nei 2/3 filialo narių ir kai už jį gauta 2/3 susirinkime dalyvaujančių filialo narių balsų. (Istatai 5.5);

3. LPKTS filialo susirinkimo priimtus nuostatų pakeitimus filialo valdyba teikia LPKTS valdybai (Istatai 6.5.13);

4. LPKTS valdybos patvirtinti filialo nuostatų pakeitimai teikiaminotaruipatikrinti, arpri-

imti filialo nuostatai neprieštarauja LR asociacijų įstatymui;

5. Notaro patvirtintus filialo nuostatus LPKTS valdyba teikia (Istatai 6.5.14) registravimui valstybės įmonėje (VI) „Registru centras“.

Lietuvos genocido organizatorių nusikalstamos veiklos teisinis įvertinimas

Pastaraisiais metais labai suaktyvėjo informacinis karas prieš patriotines Lietuvos jėgas, ypač prieš partizanus, Laisvės kovotojus. Vilkinamos vykdžiusių sovietinėj genocidą asmenų bylos, vadovaujamas vien sovietiniai tardymo archyviniai dokumentais, neatliekama kruopštū tų dokumentų analizė, vis dažniau partizanai, jų vadai kaltinami holokaustu. Tai patvirtinta pasirodžiūs propagandinės, šmeikiškos knygos, kaip P.Masiilionio „Partizanų teroro aukų atminimas“, M.Pociaus „Kita medailio pusė“, M.Ivaškevičiaus „Žali“. Be perstojo demonstruojamas ir liaupsinamas filmas „Niekas nenorėjo mirti“. Pastaruoju metu puolamas žuves paskutinis Lietuvos partizanas Antanas Kraujelis ir ginamas jų sunaikinės generolas M.Misiukonis. Pasipylė lavina šmeižto prieš LR prezidento A.Smetonos sesers sūnū, karininką Juozą Krištoponi – partizanų Vycio apygarados vadą, didvyriškai žuvus prieš 70 metų Lėno miške kovoja su NKVD divizija.

Rusijos Federacijos šefuojama organizacija „Pasaulis be nacizmo“ labai niršta, kai dedamas lygybės ženklas tarp nacizmo ir komunizmo. Šią organizaciją į pasiutimą varo raginimai surengti Niurnbergą komunizmui, ypač piktinamas reikalavimais sovietinėmis respublikoms atlyginti okupacijos metu padarytą žalą. Lietuvoje veikia filialas „Lietuva be nacizmo“. Su šia organizacija su-

siej asmenys atidžiai analizuoja istorikų paskelbtus darbus, juos apdoroja jiems reikalinga linkme, skelbdami, kad Lietuvos partizanai ir jų vadai buvo nacistinės Vokietijos bendrininkai, kad lietuvių pradėjo masiškai naikinti žydus darvočiams nežengus į Lietuvą, kad Lietuva buvo aktyviausia holokausto šalininkė Europoje. Būtent ši organizacija, apkaltinusi J.Krištaponį holokaustu, reikalavo nukeltijo paminklą Ukmergeje. Gaila, kad kai kuriais atvejais Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC) dėl sunkiai paaiškinamų priežasčių netampa jų oponentais.

Dar 1991 metais Lietuvos Atkuriama Seimas manė, kad būtina pasmerkti komunistinius režimus ir jų vadovus. 1996 metais ETPA priėmė rezoliuciją „Dėl priemonių, skirtų komunistinių totalitarinių sistemų palikimui sugriauti“. Vilniuje 2000 metų birželį vykė tarptautinis kongresas bei jo sukurtas tribunolas įvertino komunizmo doktriną ir komunistinių režimų partijų padarytus nusikaltimus. Komunizmo diegėjai ir organizatoriai nebuvę teisiami, kaip buvo padaryta su nacizmu. Nacių vadovai už nusikaltimus buvo pakartoti. Pažangioji visuomenė yra labai susirūpinusi, kad komunistinės sistemos padaryti nusikaltmai – masinės žudynės, egzekucijos, kankinimai tardymo metu ir sovietiniuose lageriuose, badas, tremtys, vergiškas

kalinių darbas, persekiojimai už religinius įsitikinimus, prievertinė kolektyvizacija, žodžio laisvės uždraudimas, iki šiol neįvertinti Lietuvoje ir tarpautiniu mastu. Apie trečdalio lietuvių tautossunaikinimą valstybiškai dar nekalbama. Pokomunistinės šalys, tarp jų ir Lietuva, turėtų testi komunistinių nusikaltimų istorijos tyrimą ir padarinių įvertinimą. Tai turi atlikti pažangiosios intelektualiosios jėgos ir per Neprikalusomybės metus išaugusi jaunoji karta. Tai būtų tiesos ir teisingumo atkūrimas; po to sektų ir padarytos žalos atlyginimas už nusikaltimus. Tikėtina, kad tai bus padaryta, kai Seime, Vyriausybė nebus buvusių komunistinių partijų ir prie jų prisiplakusių partijų narių daugumos. Be abejo, turi įsivyrauti naujas požiūris į komunizmą, o buvę komunistai ir jų palikuonys į praeitį turėtų pažiūrėti savirkštikai. Šiuo metu senojo elitinė komunistų politikų karta nužengia nuo politinės arenos, o jaunesnioji karta, kad ir jų vaikaičiai, nebebus taip saistomi su komunistine praeitimi.

Didžiausius nusikaltimus Lietuvoje vykdė SSRS komunistinė imperija, o nusikaltimų užsakovė ir organizatorė buvo SSRS komunistų partija ir jos padalinys – Lietuvos komunistų partija, jos atžala – komjūnimas. Nusikaltimų vykdytojai buvo SSRS valstybės saugumo struktūros su atitinkamais padaliniais Lietuvoje. Pagalbininkai – stribai ir visas agentų, neetatinii saugumo informa-

torių, propagandininkų, raštojų, poetų, istorikų ir kitų, šlovinių komunizmą, tinklas. LKP CK ir jos padaliniai miestuose ir rajonuose, jos vadovų veiklą nuopat Spalio perversmo iki 1990 metų galima įvardyti, kaip antivalstybinę, o sovietinės okupacijos metu – prilygtančią tautiniam, religiniui ir ideologiniui genocidui.

Aukščiausioji Taryba 1991 metų rugpjūčio 22 dieną uždraudė LKP ant SSKP platformos, tačiau atsiskyrusio LKP nuo SSRS valstybiniu lygmeniu nebuvo įvertinta. Ji be kalčių išpažinimo, atgailos įsiropštė į Seimą, buvęs LKP pirmasis sekretorius A.Brazauskas net tapo Lietuvos prezidentu. Taigi 1990 metų kovo 11 dieną formaliai atkurta nepriklausomybė faktiškai pasiliko priklausomybėje nuo komunistinio paveldo. Galimai įvykės slaptas, o gal kitoks Sajūdžio ir LKP susitarimas nepasiteisino. Atkūrus nepriklausomybę, turėjės sekti atitinkamas tyrimas, sovietinė nusikaltimų genocido vertinimas neįvyko. 50 metų trukusi sovietinė okupacija ir 25 laisvės metai dar nesubrandino politinės valios, deramai atstovaujančios visuomenei, kad galėtume įvertinti komunizmo nusikaltimus.

Sékmėnai paskelbusi nepriklausomybę, Lietuva pakliuva į buvusios komunistinės partinės nomenklatūros priklausomybę su sovietinio paveldo požymiais. Kai Lietuva je sovietų genocido užsakovė ir

organizatorė LKP, pakeitusi pavadinimą, atskyrė nuo SSRS KP, buvo įpiršta nuomonė, kad partija ne tik nutraukė saitų su praeitimi, bet tarsi tuo atsiskyrimu atliko atgailą, kaltės išpirkimą. Dešiniosioms jėgomis neužteko ryžto ir valios, kad būtų priimtas desovietizacijos įstatymas, be reikiamos iliustracijos ar visai jos neatlikus į aukščiausius postus pateko sovietinių teisininkų gvardiją, KGB, MVD ir kitų struktūrų darbuotojai. Nuo pat nepriklausomybės paskelbimo tau toje tvyro tvirta nuomonė, kad LKP, kaip genocido organizatorė, turi būti įvardyta nusikalstama, represine organizacija, netaikant senaties. Tai turi būti įvertinta mūsų valstybėje pagal atitinkamus teisės ak tus. Ypač turime būti akyliūs dabar, kai vyksta informacinis karas, kai Rusijos vadovai atvirai apgailestauja dėl SSRS griūties. Būtina viešinti sovietinės komunistinės nomenklatūros sąrašus, įvertinti, net ir po mirties, tautos genocido organizatorius.

Šiuo metu Laisvės kovotojų, partizanų lieka vis mažiau, jie negali apsiginti nei teisiniu, nei kita būdais, o iniciatyvą perima buvusi sovietinė nomenklatūra ir jos ainių, visoko plauko prisiplakėliai. Todėl pažangusis jaunimas turi perimti Laisvės kovotojų garbingą estafetę ir padaryti tai, ko nepadarė mūsų valstybė – teisiškai įvertinti, įvardyti ir pasmerkti komunizmą.

(keliamas į 4 psl.)

Įvykiai, komentarai

Teisingumo siekis ar apgalvota provokacija?

Labai gerai, kad žmonės išnaudoja demokratijos teikiamus privalumus, pavyzdžiu, teisę į padorū gyvenimą. Kas yra padorus gyvenimas, kai jis atrodo, kiekvienas turime asmeninę nuomonę. Nesuklysiame teigdami, kad daugumai žmonių padorus gyvenimas vieną pirmą asocijuojasi su materialine gerove, o tik paskui rūpi dvasiniai dalykai. Laimė, tai nėra privaloma taisykla, ir daugybė žmonių padorumo norma laiko ne pilną pilvą, bet asmens laisvę kalbėti ir mąstyti. Juk ne šiaip sau JAV konstitucijoje žodžio laisvę yra įteisinta pirmuojuose puslapiuose, apie žodžio laisvę berods Volteras yra pasakęs: „Man nepatinka, ką tu kalbi, tačiau aš pasiruošęs numirti, kad tu galėtum išsakyti savo mintis“. Tačiau niekas neatmetė fakto, kad už savo žodžius privalu atsakyti.

Praėjusių savaitę žinių laidose sužinojome apie drąsios pensininkės Onos Rimkiėnės pastangas bylinėti dėl dera-mą pragyvenimo lygi garantuojančios pensijos, nes dabar jos pensija nesiekia né 200 eurų. Atrodytų, senjoros interesas aiškus ir logiškas, tačiau yra vienas „bet“, o tas „bet“ yra ne kas kita, kaip jos advokatas Stanislovas Tomas – tas pats žmogus, kuris per praėjusius Seimo rinkimus kandidavavo nuo Darbo partijos ir vos

nenubungė socialdemokrato Broniaus Bradauskio. Vėliauji pamatėme stovintį už Rolando Pakso nugaros Europos Žmogaus Teisių Teisme (EŽTT). Kas čia vyksta, kyla klausimas: ar tai teisingumo paieškos, ar apgalvota provokacija, kurios tikslas – sukirsti pensininkus, nuteikti juos prieš Lietuvą (suteikiant nepagrįstą iluziją), užversti Lietuvos, paskui ir ES teismus pensininkų ieškiniais? Pažvelkime į viską iš šalies.

Senjorė visiškai nepanaši į skurstančią pensininkę – madinga šukuosena, meistriškai nulakuoti nagai, stilinga apranga, papuopšalai... Žodžiu, viška priešingybė įprastam Lietuvos pensininkės įvaizdžiui, kurį neokomjaunuoliai pašiepdami vadina „megztosios beretės“ pravarde. Nieko blogo tame senjoros įvaizdyje nėra, atvirkščiai – akivaizdu, kad dešimties metų darbas Anglicoje leido užsidirbti tokiai smulkmenai kaip stilinga išvaizda. Deja, tas darbas sverta greičiausiai ir pakenkė lie-tuviškos pensijos dydžiui. Kita vertus, netrukus ponai Onai pensiją pradės mokėti ir angliai – juk užsitarnavo moteris ją savo sąžiningu darbu. Kiek eurų ji sudarys, nekalbama (negražu skaičiuoti svetimspinigus), bet nesinori tikėti, kad prisidėjusi angliską pen-

siją moteris skurs taip baisiai, kad net, jos žodžiai tariant, „tokios pensijos neužtenka net šuniui išlaikyti“. Įsivaizduojate, kaip blogai – pinigų neužtenka šuniui išlaikyti! Bet bandoma sudaryti įvaizdį, kad pensijos neužtenka duonai...

2012 metais Seimo rinkimuose dalyvavęs Stanislovas Tomas išėjo į antrą turą ir jam pralaimėjo socialdemokrati B. Bradauskui, kuris savo rinkimų apygardoje jau kelinė Kadenciją jautėsi kandidatu be konkurencijos. Ir še tau – vos nepralaimėjo kažkokiam „teisininkui“, apie kurį apgardo rinkėjai anksčiau nebuvu nei girdėję, nei sapnavę. Jau tuomet kilo klausimas, kuo papirkо rinkėjus niekam nežinomas jaunas vyras, atstovaujančios partijai, kuri rinkėjų balsų pirkimu eilinį kartą nuskambėjo ir 2012 metais? Deja, niekas iš rinkėjų nedrįso viešai pripažinti, kad buvo papirktas, tačiau sklandė gandai, kad darbietis vaikščiojo pas žmones ir įtikinėjo, kad Lietuvos valstybė juos apgaudinėja nemokėdama didesnių pensijų (prisiminkime, kad kovodama su krize konservatorių ir liberalų valdančioji dauguma tuo metu buvo priversta apkarptyti pensijas, nes antraip išvis nebebūtų iš ko mokėti). Tačiau jeigu jį išrinksite, jis pasirūpins, kad pensininkai kreiptuosi į EŽTT

ir jiems būtų išmokėtos neva neprimokėtos pensijos (kalbama ne apie „nusavintas“, bet apie dar didesnes pensijas, nei gaudavo iki apkarpymo). Ar ne šio plano vykdymo pradžią dabar matome O. Rimkiėnės ieškinje? Be jokių ginčų, žmogus privalo gauti pensiją, garantuojančią jam padorias se-natvés gyvenimo sąlygas, bet viskas priklauso nuo valstybės finansinių galimybių. Negi šito nežino advokatas S. Tomas? Greičiausiai žino, tad kodėl jis émési tokios bylos? Ar kad užsistikrintų sau darbą ilgam laikui – juk tiek daug pensininkų galėtų dėl tokų pačių priežasčių kreiptis į teismus, ar kad sukelty sumaištį žmonių mintyse, teismų darbe ir valstybės finansuose? O gal žmogui iš tiesų rūpi pensininkų materialinė padėtis? Nemanyčiau, ypač po to, kai démesį labiau patraukė viena iš pirmo žvilgsnio į akis nekrentanti propagandinė detalė – S. Tomas pasakė, kad ir Rusijoje buvo toks atvejis, kai dvi pensininkės dėl per mažų pensijų kreipėsi į Europos Žmogaus Teisių Teismą ir jų ieškinys buvo patenkintas. Taigi advokatas suka link, kad, girdi, net Rusijoje pensininkai gyvena geriau (tai yra teisingiau). Bet ar patikésite nesamone, kad „dvi pensininkės“ iš Rusijos galėtų paduoti į Europos Žmo-

gaus Teisių Teismą savo vals-tybę ir bylą laimėti? Tai net nepanašu į anekdotą, kur dvi pensininkės, „gyvenančios taip skurdžiai, kad net turi už ką“ kreiptis į tarptautinį teismą, nebijo bylinėti su savo valdžia, kuri be jokių skrupulų nugala-bija net turtinčius oligarchus, išdrūsusius stoti skersai kelio. Ar įsivaizduojate dvi se-nutes iš paprasto „Polesnajos kaimo“ (tokių kaimų Rusijoje tūkstančiai), besibylinėjančias su savo valstybe? Ir kas tie drąsuoliai rusai advokatai, nebijantys atstovauti pensininkėms? O apie putinistinės Ru-sijos požiūrį į tarptautinę tei-se ir jos nutartis net burnos au-sinti neverta.

Visa tai panašu į surežisuo-tą apgavikų spektaklį: pakis-a-ma idėja, kaip greitai praturtēti, paskui pateikiami neįtiketi-ni tokio praturtėjimo pavyzdžiai, dar paskui susirenkami lengvatikių įnašai. Galiausiai viskas baigiasi, kai lengvatikiai nusivilia likę be nieko, tada, ži-noma, kaltinama valdžia, girdi, neapsaugojusi. Beje, stebina, kad advokatas nepanaudojo tikrai rimto argumento, pavyzdžiu, nepaminėjo faktą, kad savo atlyginimams susigrąžin-ti į prieškrizinį lygi valdžia pinigų vis dėlto rado. Gal ir sāmoningai – juk valdžioje sėdi ir jo patronai.

Gintaras MARKEVIČIUS

Rusijos tikslas aiškus – užtvindytu Vakarus pabėgėliais

Ankstesniame numeryje rašėme apie migrantus, iš Rusijos dviračiais ir senais automobiliais kertančius Norvegijos sieną. Norvegai, matydami, kad nesusitvarkys su užplūdu-siais pabėgeliu (juos dažnai rei-kėtuvinantie pabėgeliu, bet ekonominės gerovės ieškančiai migrantais) srautais, be-to, remdamiesi tarptautine teise, pagal kurią Rusija šiuo metu laikoma saugia pabėgeliams šalimi, nutarė grąžinti juos atgal į šalį, iš kurios atvyko, tai yra, į Rusiją. Bet Rusija užda-re sieną ir atgal migrantų ne-jisielidžia! Galima drąsiai tvirtinti, kad pabėgeliu užtvindytu Vakaru Europą yra svarbiausia Rusijos plano dalis, skirta įveikti ES šalių vienybę ir ekonominių pranašumą. Juk ne šiaip sau Kremliaus strategai prasitaria, kad „Europos Są-junga privalo subyrėti per ar-timiausius 2–3 metus ir tai tu-ri įvykti dėl pabėgelių krizės.“

Migrantų priėmimo centruose Norvegijoje dirbę mū-sų tautiečiai pasakoja, kad ne visi iš Rusijos į Norvegiją dvi-

račiaiš atmyne migrantai yra pabėgėliai iš Afganistano ar Sirijos. Pasirodo, ne vienas iš jų jau kurį laiką gyveno Rusijoje ir netgi turėjo sékminges verslus, kol vieną dieną atėjo „mandagūs vyrukai“ ir davė ribotą laiką išsinešdinti iš Rusijos Skandinavijos kryptimi... Teko pusvelčiu parduoti verslą ir už gautus pinigus rinkitis pabėgeliu maršrutą į Norvegiją.

Migrantų srautas į Skandinavijos šalis organizuoja Rusija (kaip, beje, ir į visą likusią Vakarų Europą). Tai nesenai patvirtino suomiai, pernai pri-éme per 30 tūkstančių pabėgėlių. Visa Suomijos pasienio zona nusėta paliktais senais ru-siškais automobiliais, kuriais į šalį iš Rusijos plūsta migrantai. Suomiai jau seniai įtarė, kad Rusijos valdžia prisdeda priemigrantų siuntimo, tačiau neturėjo įrodymų, kol kartą apie tai neprasitarė rusų pasienetis, patvirtinęs, kad už 70 kilometrų nuo Suomijos sienos esančiame centre migrantų srautus tvarko vietos adminis-tracijos.

Racija ir Federalinio saugumo tarnybos (FSB – „federalnaja služba bezopastnosti“) parei-gūnai, pirmenybę teikdam išeimoms su vaikais, suprasdami, kad tokiai pabėgelių suomiai negalės nejisileisti.

Stebint Rusijos veiksmus, organizuojant pabėgelių eks-pansiją į Europą, kyla nemalonios asociacijos su Stalino politine veikla prieš Antrajį pa-saulinį karą. Tuomet Stalinas buvo sumanęs gudrų planą, kaip užkarauti Europą, paskui ją „išvaduoti“ – jis užleido Europą „ruduoju maru“. Tuomet planas išdegė tik iš dalies, nes Vakarų valstybių lyderiai, nors ir pavėluotai, bet galų gale suprato, kokie Stalino tikslai. Šiandien matome panasią situaciją, tik šiek tiek iš Europą plūsta žmonės iš islamiškojo pa-saulio. Vis dėlto reikia pripažinti, kad ne visi migrantai yra praktikuojantys musulmonai ir yra potencialūs radikalai islamistai, be to, tarp jų galybė apgautų žmonių, kuriems buvo įteigta mintis, jog Europoje laukia pyragai (na, neatmeski-

me ir paikų kai kurių ES šalių politikų kvietimų atvykti „vi-siemis“), kad čia galima daryti, ką tik nori (naujametinės nakties įvykiai ES miestuose). Sumokėjė kontrabandininkams nemažus pinigus, jie mano nu-sipirkę teisėtus bilietus į pažadėtajį rojų Europoje. Todėl kyla klausimas, kas bus, kai jie supras, jog Europa negali visų priglausti, suteikti žadėtą gerovę ir nerūpestingą gyvenimą? O kur dar vietiniai gyventojai, kurie gerai suvokia, kas laukia užplūdus atėjūnams. Ar nekilis vidas karai tarp vietinių gyventojų ir migrantų? Tada ir ateiti Putinas išvaduotojas... Turbūt net Leninas nesapnavo apie tokią dėkingą „revoliuci-nę situaciją“.

Taigi dabar viskas priklausys nuo ES lyderių sugebėjimo priimti sprendimus, kuriuos galima pavadinti „ir vilkas so-tus, ir avis sveika“. Deja, tai sunkiai suderinami dalykai, kai žinome, kad Kremlis ne-sedi sudėjės rankų ir ne tik or-ganizuojā karus Artimuosiuose Rytuose ir migrantų srautus

iš jų, bet ir dirba išsiuoses per savo agentus aukščiausiuose ES valdžios sluoksniuose. Mū-sų politologai sako, kad „Putinas ilgai vykdė korupcijos eks-portą į Europą, ir dabar bus ne-lengva sutraukyti tuos tinklus“. (Prisiminkime nesenai nuskambėjusį skandalą, kai amerikiečiai slaptaklausėsi kai kurių ES lyderių telefoninių pokalbių.) Nors mirk iš smalsumo, kaip įdomu, kas buvo su-kelęs tokį amerikiečių nepasi-tikėjimą.) Bent jau iš to, ką gir-dime ir matome viešojoje erdvėje, galimas ir toks akivaizdžių nesutarimų tarp ES šalių lyderių paaiškinimas, sprendžiant pabėgelių ir ekonomi-nės gerovės ieškančių migrantų sukeltą problemą.

Dar svarbiau suvokti, kad sprendžiasi ne tik ES likimas, bet ir putinistinės Rusijos išli-kimo klausimas. Todėl blogio šaknis matyti tik migrantuose, bet nepastebėti Rusijos vaid-mens šiame chaose, būtų kliai-da. Laiko lieka vis mažiau ir ES, ir Rusijai.

Gintaras MARKEVIČIUS

Energijos pavydėtu ir jaunas

Antanas Obelevičius (antras iš kairės) susitikime istorinėje prezidentūroje Kaune

Laisvės kovų dalyviui Antanui Obelevičiui-Tautginui susukanka 90 metų. Apsivilkės kario savanorio uniforma jis dažnas svečias patriotiniuose susibūrimuose mokyklose, bibliotekose. Susirinkusiejiems visada pasakoja apie ginkluotosios rezistencijos metus, kai teko dalyvauti moksleivių pasipriešinimo organizacijoje, turėjo ryšį su partizanais. 1945 metų vasarą suimtas kartu su Aleknu Jakub-

čioniu-Žaibu, Romu Pagodiniu-Kupstu, Romualdu Prasienimi-Perkūnu ir dar keliais bendražygiai, nuteisti po 10 metų lagerio, kalėjo Komijoje.

Antanas Obelevičius gimė 1926 metų vasario 11 dieną Vojakiškių kaime (dabar – Rumšiškių teritorija, Kaišiadorių rajonas). 1941 metų rudenį pradėjo mokytis Kauno amatų mokykloje. Dalyvavo antinacinėje, antisovietinėje pasipriešinimo veikloje. Poka-

riu susirišo su Didžiosios Kovos apygardos partizanais, teikė kaip žvalgas žinias, atliko kitas užduotis.

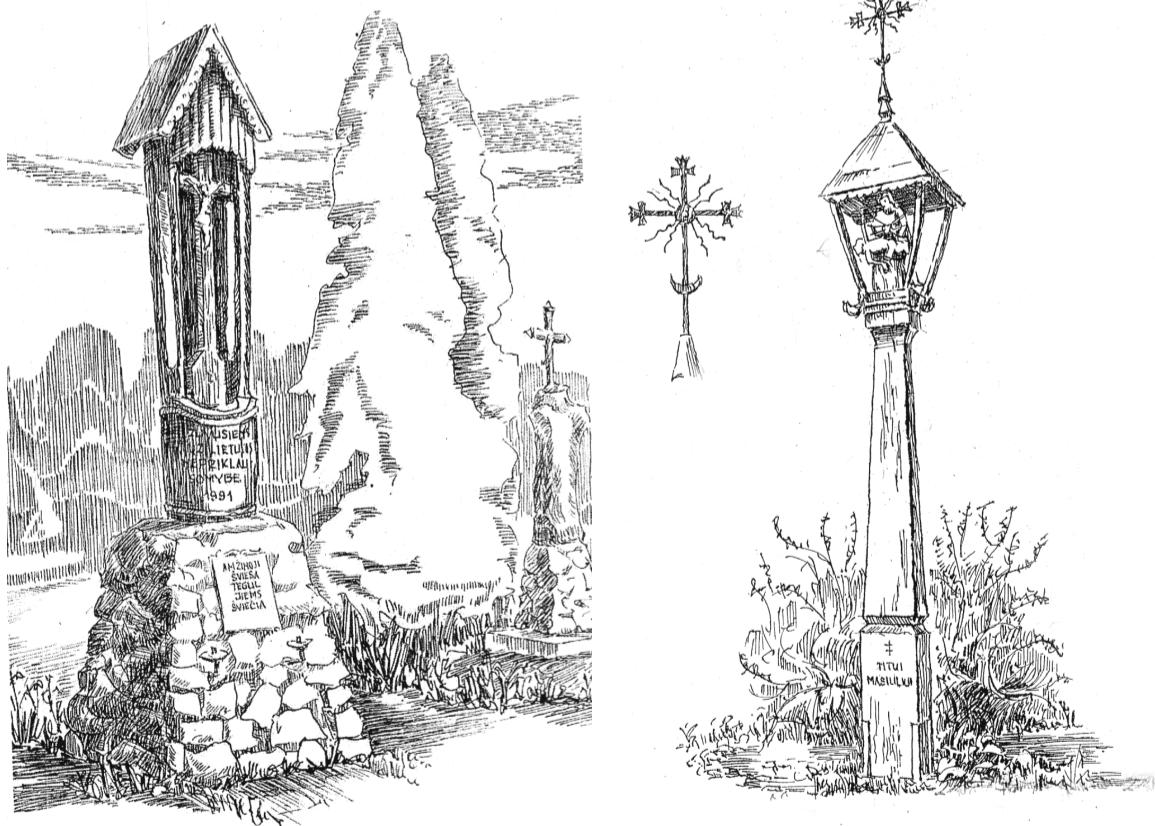
Antanas turi ir rašytojo gyslelę – išleido dvi knygas, paraše atsiminimus apie partizanus, gyvenimą lageryje...

Linkime Jubiliatui geros sveikatos ir nenuilstamas veiklos jamžinant partizanų atminimą.

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Esame, kol gyva atmintis

Paminklai Jono Lukšės piešiniuose

Paminklas 1941–1947 metais žuvusiems šau liams Linksmadvaryje.

Autorius Romas Medzevičius

Koplystulpis 1991 metų sausio 13-ąją žuvusiui Titui Masiuliui, pastatytas Kaune, prie namo Demokratų g. 53.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumerata priimama bet kuriame „Lietuvos pašto“, „Pay Post“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinus informacijos tel. 8 700 55 400, internetu www.prenumeruok.lt.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį.

Prenumeratos indeksas 0117. Kaina:

1 mėn. – 2,40, 3 mėn. – 7,19, 6 mėn. – 14,40 Eur.

Sveikiname

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Prienų filialo ilgametę tarybos narę, buvusią 1945–1953 metų Tauro apygardos partizanų ryšininkę Bitę – Oną JANČIORAIET-LAUKAITIENĘ ir nuoširdžiausiai linkime:

Būk apdovanota Visagilio malone,
Būk susildyta širdimi artimųjų ir draugų,
Būk dvasia gėlo šaltinio
Ir skabiausia daina vyturių.

LPKTS Prienų filialas

80-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusią Tomsko tremtinę Stasę VALUŠYTE-ZAGELIENĘ. Linkime sveikatos, kantrybės, ilgų saulėtų dienų.

Sesuo Aldona, draugai Jonas, Rožė, Birutė, Karolina, Aldona, LPKTS Ukmergės filialas

Sveikiname LPKTS Rokiškio filialo narius, sausio mėnesį švenčiančius gimtadienus:

Leoną GRIŠKENĄ – 80-aji,
Ireną SKREBAITĘ-BUTÉNIENĘ – 70-aji,
Antaną DEKSNĮ ir Zigmą BRIEDĮ – 60-aji.

Linkime, kad jus visada lydėtų sėkmę, sveikata ir Aukščiausiojo palaima.

LPKTS Rokiškio filialas

Nuoširdžiai sveikiname sausio mėnesį jubilieju švenčiančius LPKTS Panevėžio filialo narius:

Joną RANDĮ ir Bronislovą JUOSPAITĮ – 90-aji,
Jadvygą LAUCIENĘ – 85-aji,
Nijolę GUDAITĘ ir Genovaitę ŠIMKIENĘ – 80-aji,
Joną GRIBAUSKĄ, Mikoliną OGONIEZOVĄ ir Angelę Oną URBONAITĘ – 75-aji,
Oną KAROSIENĘ, Viliją LUKŠYTĘ, Ireną MAZURKEVIČIŪTĘ ir Valentiną VLADIMIROVĄ – 60-aji.

Linkime stiprios sveikatos, geros nuotaikos, dvasios stiprybės.

LPKTS Panevėžio filialas

Lietuvos genocido organizatorių nusikalstomos veiklos teisinis įvertinimas

(atkelta iš 2 psl.)

Pirmiausia tai reikia atlikti Lietuvoje, o ateityje turi įvykti Niurnbergas Nr.2 – komunizmo pasmerkimas. Pakanka pateikti tik keletą faktų, pagal kuriuos LKP CK ir jos vadovus galima įvardinti kaip genocido vykdytojus:

1940 metų liepos 7 dieną A.Sniečkus visiškai slaptai pasiraše Lietuvos veikėjų likvidacijos planą: „Priešvalstybių partijų – tautininkų, liaudininkų, krikščionių demokratų, jaunalietuvių, trockininkų, socialdemokratų, eserų, šaulių ir kito vado-vaujančio sąstato likvidacijos planas. Operaciją pradėti visoje Lietuvoje, naktį iš 1940 metų liepos 11-osios i 12-ąjų.“ Jų suėmimui sudarytos penkios grupės,

vadovai: Krastinas, Dembo, Finkelsteinas, Komodaitė, Macevičius. Atsakingas už grupes – pirmojo skyriaus viršininkas Todesas.

LKP CK biuro nutarimą „Dėl gyventojų suėmimo ir ištremimo iš Lietuvos – 1941-03-26, protokolas Nr.11“ pasiraše LKP CK sekretorius A.Sniečkus ir I.Meskupas.

J.Paleckis 1957 metų sausio 21 dieną paraše įsaką, kuriuo politiniams kaliniams ir tremtiniams, atlikusiems bausmę, draudžiama grįžti Lietuvą. Tie, kurie nepaklusno, buvo baudžiami 5 metams kaičiavimo arba tremties.

Tokių drastiškų įsakų prieš Laisvės kovotojus, tremtinius nebuvo nė vienoje kitoje sovietinėje respublikoje.

Jonas BUROKAS

Jono Babicko tremties kelai

Šio pasakojimo herojus – buvęs pedagogas Jonas Babickas gyvena Subačiuje, Kupiškio rajone. Būdamas ketverių 1948 metais su tėveliais ištremtas į Sibirą. Mokėsi rusiškos mokyklos septintoje klasėje, kai sužinojo, kad šeima gali grįžti į Lietuvą. Sugrįžęs mokėsi Viešintose, Anykščių rajone. Baigė vidurinę ir nuslėpęs, kad buvęs tremties vaikas, išstojo į Vilniaus pedagoginių institutą. Tačiau sovietų saugumiečiai tai sužinojo ir baigiant pirmajį kursą tardė dėl biografinių faktų slėpmo, paskui paėmė tarnauti į sovietinę kariuomenę. Sugrįžęs po trejų metų, mokslą tėsė, tapo rusų kalbos mokytoju ir buvo paskirtas dirbtį į Kupiškį, vėliau keturių dešimtis metų mokytojavo Subačiausvidurinėje mokykloje. Jau neprilausomybės metais toje pačioje aukštojoje mokykloje īgijo ir istorijos mokytojo kvalifikaciją.

Atgimimo metu buvo vienas iš aktyviausių Kupiškio rajono Sajūdžio narių. Turi Lietuvos valstybės apdovanojimą – Saušio 13-osios atminimo medalį. Tą neramą naktį gindamas Lietuvos televizijos bokštą Vilniuje buvo sužalotas – sulaužytė šonkauliai. Šiandien Jonas – vis dar aktyvus Lietuvos politinių kalinių ir tremtininių sąjungos narys, apdovanotas žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“. Dalyvauja Subačiaus gyvenvietės bendruomenės veikloje.

Šis pasakojimas paremtas Jono Babicko, jo sesers Genės Babickaitės-Nečiūnienės, taip pat tremties draugų Stasio Apšegos, Antano Šleivio, Mykolo Užos, Kazio Vilimo atsiminimais.

Apie Petrą ir Albiną Babickus

Aštuoniolikmetis Šimonėlių kaimo Šimonų parapijos Kupiškio valsčiaus berniokas Petras Babickas 1912 metais, netoliene gyvenusio žydopadėdamas, perėjo Rusijos–Vokiečių sieną ir iš artimiausio uosto keleiviniu laivu išplaukė į JAV. Keturiolika metų (1912–1926) jis gyveno Ročesteryje, Niujorko valstijoje. Sunkiai dirbo lentpjūvėje. Be nešiojant lentes, žaidžiusiems pasidengė pečiai, tačiau jaunuolis buvo kantrus. Vėliau gavo lengvesnį darbą gamykloje prie konvejerio. Laikotarpis užsidirbtį buvo palankus: Pirmojo pasaulinio karo metais daug vietinių vyrių savanoriais išėjo į frontą, tarp jų buvo ir lietuvių. Taigi bedarbių nebuvuo. Petru Babickui šioje šalyje patiko tvarka, jis žavėjosi demokratija, pagarba žmogui. Ten susitiko daug gerų žmonių. Kartą, kai susirgo ir labai

nusiminės sėdėjo miesto parko, priėjo nepažistamas žmogus, išklausė ir pasakė: „Nepergyvenk, aš tave pagydyšiu...“ Tai buvo geras gydytojas. Jis atliko sudėtingą operaciją, po kurios Petras paseiko.

Per keturiolika metų šioje valstybėje susitaupė dolerių. 1926 metais grįžo į Lietuvą, apdovanojo visus gimines, sau nusipirko trisdešimt vieno hektaro ūki Viešintų valsčiuje, Nemeirių kaime (dabar – Anykščių rajonas). 1930 metais susituokė su Albina Leište, gimusia 1905 metais, iš Šimonų parapijos Migonių kaimo. Ji, būdama devyniolikmetė, 1924 metų rugpjūčio 23–25 dienomis dalyvavo pirmoje visos Lietuvos dainų šventėje Kaune. Išvykdama į šią šventę sunkiai atsisveikino su mama. Jos širdis jautė, kad dukteri mato paskutinį kartą. Albina klausė savo motinos: „Gal man nevažiuoti?“ Tačiau pastaroji liepė šventėje dalyvauti... Sugrįžusi mergina neberado motinos: dėl žaibo iškrovos sudegė gyvenamas namas, o ji ugnyje žuvo... Po tokios nelaimės tévo sveikata pablogėjo, darbai prispaudė vaikus. Iš jų pilnametė buvo tik Albina, kiti dar maži, tačiau stropiai talkininkavo.

Albina mokyklos nelankė, savarankiškai išmoko skaityti, rašyti. Daug Maironio eilėraščių mokėjo atmintinai. Gražiai audė, siuvinėjo, buvo labai gera kulinarė. Priklause Pavasarinkų organizacijai, mylėjo Dievą, Tévynę. Ištekėjusi už Petro Babicko, padėjo jam ūkininkauti, augino vaikus. Petras Babickas kartu su kitais ūkininkais savo lėšomis pastatė Viešintų pieninę ir aprūpino modernia technika. Dirbo Viešintų valsčiaus viršaičio pavaduotoju, laikinai eidavo ir viršaičio pareigas. Dalyvavo saviveikloje. Gerai vaidino žydą Keturakio komedijoje „Amerika pirtyje“. Mokėjo groti armonika. Nacių okupacijos metais viešai pasiskė priež ūkydžių žudynes.

Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai, Babickai maisturėmė partizanus. Šiandien Viešintų kapinėse gali perskaityti pavardes tų, kurie priešinosi okupantams ir žuvo. Tai Algimanto apygardos partizanai: Antanas Antanėlis (1916–1944), Bronius Antanėlis (1919–1945) ir Pranas Masys, žuvę 1944–1945 metais, šeši Šarūno rinktinės Jauniaus būrio partizanai: būrio vadasis Juozas Karvelis-Klajūnas, Šernas (1921–1949), Jonas Baltakys, Ona Talantaitė-Ka-

tinienė-Jonukas, Birutė Kiaulevičiutė-Neužmirštuolė, Povilas Pečkus-Žasinas ir Zužana Railaitė-Lakštingala, žuvę 1949 metų balandžio 27 dieną Šimonų gирioje, netoli Žliobiškių kaimo. 1994 metų rugsėjo 10 dieną palaikai buvo perkelti į Viešintų kapines.

Jono Babicko pasakojimai. Tremties

1948 metų gegužės 22 dieną penkiasdešimt trejų metų Petras Babickas kartu su keturioms dešimtis metų žmona Albina Babickiene, keturiolikos metų dukterimi Gene, trylikos metų sūnumi Alfonsu, dešimties metų dukterimi Aldona ir manimi, ketverių metų Jonu, buvome ištremti į Sibirą. Sovietų valdžia mūsų šeimą apkaltino, kad rēmėme partizanus ir kad turėjome trisdešimt vieną hektarą žemės. Iš Subačiaus geležinkelio stotij tremtinius suvežė iš Anykščių, Kupiškio, Panevėžio apskričių ir satalpino į šešiasdešimt dviejų gyvulinių vagonus ešeloną.

Rusijoje ešelonas greitį sulečino. Ginkluoti kariškiai vyru, moteris ir vaikus kartu varydavo po vagonais gamtinių reikalų atlikti. Novosibirske, kai varė visus į pirtį, ginkluoti sargybiniai tyčiojosi iš nuogų moterų. Traukiniu važiavome apie penkis tūstančius kilometrus į Krasnojarsko kraštą. Išlaipino mus Kamarčiagos stotyje. Ten atviroje vietoje praleidome savaitę. Iš šakų pašidarėme palapines, apgaubėme jas lietpalčiais. Giedojome „birželines“ pamaldas.

Kelių ten nebuvo. Lyjant žemė darėsi gliti: mašinos negalėdavo važiuoti. Kai nelijo, mus toliau gabeno sunkvežimiais iki siaurojo geležinkelio Tajožnos stoties Mansko rajone. Ten gyvenome pašalėje dvi savaites. Vėliau nuvežė į miške stovintį didelį baraką, kuriame gyvenome iki vėlyvo rudens. Ta vietovė vadinosi Medveža. Mūsų šešių žmonių šeimai davė mažą kambarį, kuriame sukrovė maišus, galėjome tik stovėti. Miegoti lipdavome ant barako gultų. Kankino blaškės. Jų buvo tiek daug, kad mama šakele braukdavo jas nuo ketverių metų vaiko.

Susirgome dizenterija, kruvinaja. Nuo jos kai kurie tremtiniai mirė. Aš nuo tos kruvinosios nusilpau. Prasidėjus žiemai, atvežė mus į Orešnojė trečią gyvenvietę Krasnojarsko krašte, Mansko rajone. Patalpino seno, supuvusio barako keturioms dešimties kvadratinėmis metrumis kambaryje keturias šeimas: mūsų, Babickų, seimo-

Albina ir Petras Babickai, Genė, Alfonsas, Aldona prie naujo namo Nemeirių kaime. 1938 metai

je buvome šeši, Čerškų – penki, Ragauskų – penki, vokiečių tautybės šeimos – trys žmonės. Patogumų jokių neturėjome. Žiemą barako sienos apšerkšnydavo. Gyvenome prie Badžėjos upės, įtekančios į Maną, o pastaroji – į Jenisiejų. Iš tos upės ir vandens atsinešdavome. Žiemą prasikirsavome eketę.

Tremtiniai pagrindiniai darbai buvo miške. Tremties pradžioje medžius pjaudavo skersiniai pjūklais, vėliau – benziniu. Nupjautus medžius iš miško traukdavo arkliais, paskiau – traktoriais. Prie upės medžius veždavo jau automobiliomis. Traktoriais ir automobiliams vietoj skysto kuro naudojo medžio kaladėles.

Daug vargo lietuvių patyrė Sibire. Per didelius šalčius teko dirbtį, kankino badas. Jeigu ne siuntiniai iš Lietuvos, mūsų šeima būtų išmirusi baidu. Gelbėjo nuo bado motinos brolis Kazys Leišys, sesuo Juilia Petrylienė, tévo sesuo Barbora Uldukienė, brolis Jurgis Babickas. Mūsų mama mažiausiai valgydavo, stengdavosi, kad vaikams daugiau liktų, kad vyras nemirtų. Badu mirė Pavilonių septynerių metų duktė iš Kupiškio kaimo, Viešintų valsčiaus; Jašiūnų duktė iš Kupiškio; maža Banių duktrelė iš Inkūnų kaimo; Albino ir Broniaus Repečkų tévas iš Debeikių kaimo; Lionės Sunkurytės tévas iš Gilvydžių kaimo; Valonienė iš Jovarų kaimo, Subačiaus valsčiaus; Valionio Juozo-Merkio, Vaižganto rinktinės Kestučio būrio vado, motina; Jomantienė, Felikso Jomanto motina iš Vilniaus, palaidota Tajožnos kapinėse, ir kiti. Tremties pradžioje Badžėisko miško pramonės ūkio viršininkai susitarė su komendantais ir tremtiniamis nemokėdavo už darbą.

Patekę į Sibirą dauguma lietuvių nemokėjo kalbėti rusiškai. Atėję į kontorą, kalbėdavo lietuviškai: „Dirbi, dirbi, o

pinigų nėra...“ Rusai tarnautojai, kartodami šiuos žodžius, tyčiojosi iš lietuvių. Tremtiniai, kurie pirmaisiais tremties metais negaudavo siuntinių iš Lietuvos, vaikščiojo nuo bado ištinę. Pamenu taip atrodžiusis penkiolikmetis Čerškų Jonai iš Lašinių kaimo, joviennetė Albiną ir metais vyresnį Bronių Repečką iš Debeikių kaimo (visi iš Anykščių rajono).

Komendantai buvo kariņkai, vaikščiojo apsirengę kariškomis uniformomis. Orešnoje žiaurumu pasižymėjo komendantas Ivanikovas. Iš Bagdonavičių, kurių vaikai buvo maži ir badavo, atėmė atsižvetas auksines monetas ir kitas brangenybes, kurias jie plauavo keisti į maistą.

Medvežoje tremtinys Jonas Baranauskas komendantui Ivanikovui aiškino, kad Lietuvos kiekviena šeima paliko po 5–6 karves, todėl Sibire jis paprašė kiekvienai lietuvių šeimai duoti nors po vieną. Tokios tremtinio mintys komendantui Ivanikovui nepatiko. Baranauskas, jo žmona, du nepilnamečiai sūnūs (vienas iš jų – Albertas) ir kiti drąsesni žmonės pagrindinės Orešnojės gyvenvietės centre buvo suklupdyti ir išvežti šiaurės kryptimi. Tremtinis iš Širokij Logo gyvenvietės Bronių Valikonį mušė komendantas Ivanikovas. Kazys Mažulaitis iš trečios Orešnojės gyvenvietės eidamas pro šalį pažiūrėjo į komendantą kabineto langą. Ivanikovas tai pastebėjęs, išsikvietė tremtinį į kabinetą ir skėlė antausį, tačiau Kazys Mažulaitis tvirtai laikėsi ant kojų, nepargriuvo. Tada Ivanikovas išisitraukė pistoletą. Gal galvojo, kad tremtinys priešinsis. Tas sadistas reikalaudavo, kad 14–15 metų paauglės naktį ateitų pas jį į kabinetą. Kai šios nenueidavo, bausdavo tévus.

(bus daugiau)
Spaudai paruošė
Stanislovas ABROMAVIČIUS

Būkite tvirti iki galio

Tėsinys.

Pradžia Nr. 2 (1168)

Pirmąjį tardymo parą dar laikiausi ant kojų, kartodamas tą patį „nežinau“, „nepriklausau“, „nedalyvavau“. Mintyse meldžiau Dievą, kad nieko ne-išduočiau. Mano likimas buvo aiškus, gerai žinojau, kad čekistai, nelyginant maitvana-gai, grobio iš nagų nepaleis.

Nežinau kelintą parą, kadaangi laiko savyoka man jau ne-egzistavo, pulkininkas Uralo-vas pareiškė, kad užteks su ma-nimi terliotis. Pasak jo, to-kiems kaip aš net sovietinės kulkos gaila. Kažkodėl man padarė išimtį.

Iškvietęs automatais ginkluotus raudonkepurius, įsakė išvesti ir sušaudyti.

Kieme stovėjo uždaras sunkvežimis („voronokas“), ant kurio išorinių bortų gyven-toju klaidinimui buvo užrašas „Chleb“ (duona). Viduje še-sios uždaros spintos, priekyje – atskira patalpa sargybai. Ma-ne įspraudė į vieną spintą. Išgirdau, kaip sugirgždėjo atve-riami geležiniai vartai. Auto-mobilis pajudėjo. Vežė duobė-tais keliais. Galvoje pynėsi įvai-rios mintys. Širdį suspaudė pri-siminus nelaimingus tévus. Jie pasiliko vienų vieni, išauginę septynetą vaikų. Svetimame krašte liko be globos ir užuo-jautos, bejégiai, visų apleisti. Buvau girdėjęs, kad žmogus prieš mirti pamato visą savo gy-venimą. Apie kokį „visą“ gy-venimą galėjau mastyti aš, jei-gu man buvo tik dvidešimt me-tu ir jie visi panašūs: karos metu nepritekliai, vėliau šaltis, badas, patyčios. Viskas galvo-je pynėsi: nepaklusnumas, kova ir nieko gero nežadanti ateitis. Nuo neapsakomos ištampos smegenis grėžė įky-ri mintis, vaizduotėje šmékš-čiojo akmeninė siena. Tarpais atrodė, kad save pats stebiu iš-salies. Matau, kaip išveda iš

„voronoko“ ir pastato prie sie-nos; priekyje surikiuoti kare-viai, atkišę ilgus šautuvus, ant kurių blizga užmauti durtuvai, tarsi delsia laukdami koman-dos: „Ugnis!“

Automobilis, pasistumdės pirmyn atgal, pagaliau sustojo. Atidarė kėbulo ir spintos du-ris, kareiviai mane ištempė į automobilio. Ištis pamačiau sieną, prie kurios čekistai ma-ne vedė. Staiga joje atsivérė du-rys. Dar spėjau pamatyti sil-pnai apšvestus laiptus žemyn.

Atsipeikėjau kameruoje, purtomas ir tempiamas nuo ge-ležinio gulto. Nežinau, kiek lai-ko buvau be sąmonės. Kaip per miglą po siaubingo sapno pri-siminiau tardymo epizodus, naktinį pasivažinėjimą. Skaudėjo galvą, blaždikalius, pa-širdžius, kepenis. Vidurius ver-te lauk, pykino, tačiau skrandis buvo tuščias.

Kai augaloti kareiviai už pažastų vilko į viršų, mano lyg-švininės kojos kadarodamos daužesi į laiptų pakopas. Kabi-nete ant minkštos sofos rūky-damis sėdėjo majoras Fialkovs-kis ir kapitonas Bykovas. Šie čekistai buvo mažiau agresy-vūs. Uralovo ir civiliai dėvinčio aukšto juodbruvio egzekuto-riaus nebuvu. Šis, rūkydamas dvokiančią pypkę, visą laiką man į veidą pūsdavo dūmus. Pastebėjau prie taburetės sto-vintį nedidelį staliuką, ant ku-rio buvo paskleisti popieriaus lapai. Prisiminiau pagyvenusio ūkininko nuo Merkinės Vinco Skerniškio žodžius: „Atsidū-rus čekistų naguose, svarbiausia atlaikyti pirminę karšykį ir moglius (vilnos apdorojimo būdai). Neatlaikai – sudoros kaip šiltą vilną“.

Čekistai, tarsi būtų abejin-gi, liepė sėsti, susipažinti su po-pieriais. Tai buvo draugijos įstatai ir programa, keli mano nelojalūs valdžiai laiškai, siu-sti į Lietuvą ir keletas laikraštė-

lio „Toli nuo Tėvynės“ eg-zempliorių. Taip pat rusiškai parašyta ekspertų tyrimo išva-da, kad laiškai ir laikraštėlio vedamieji straipsniai rašyti to paties asmens. Peržvelges vis-ka, pajutau palengvėjimą, kad tardant daug kartų netekės sa-monės nieko neprasitarau – pirminę karšykį atlaiškiau. Čekistams nieko nebeliko, kaip tik daiktinius įrodymais piremti prie sienos.

Laikraštėlyje neskubėda-mas skaičiau savo rašyto veda-mojo straipsnio rusišką verti-mą. Stalino autobiografijos pa-ryškinimui panaudoti epitetai: kraugerys, žmogédra, Kauka-zo kalnų arkliavagis, caro „ochrankos“ agentas – rusiš-kai atrodė įtikinamiau, tačiau mano viltį visai aptemdė. Skaudėjo galvą nuo kumščių, dar la-biau – nuo įtampos. Nesuvo-kiau, kiek laiko tėsėsi pragariš-kas pirminio tardymo spektaklis. Nesusigaudžiau, kaip pa-neigti daiktinius įrodymus ir išvis, ar verta neigti, juolab kad pateikti dokumentai susiję tik su manimi.

Painiasmintis nutraukė pla-čiai atsivérusios kabineto du-rys. Kareiviai akistatai neše įnešė K. Jankauską. Prieš areštą užkritę rąstas jam su-laužė koją, kuri buvo jau be-veik sugijusi. Matyt, čekistai tardydami kaip reikiant pasi-darbavo, nes koja buvo naujai sugipsuota. Pasodinę atokiau nuo manęs, įsakė tylėti ir atsa-kinėti tik į pateiktus klausim-us. Pradžioje pasiteiravo, kas sugalvojo draugijos pava-dinimą ir parašė įstatutus bei pro-gramą. Kazimieras atsiliepė, kad visa tai pradėjo jis. Kieno pasiūlymu pradėtas leisti laik-raštėlis? Aš pasakiau, kad ma-no. Kazimieras pertarė, atseit, tai jo sumanymas. Čekistai su-riaumojo, nes toks atsakymas jų netenkino: „Tai ką, jūs, mat... mat...?“ abudu kartu su-

riko, supratę, į kur lenkiame tardymo eigą – viską prisiimti sau. Gal dėl to akistatą staigiai nutraukė.

Draugijos programa ir įstatai, pateikti susipažini-mui, buvo rašyti Kazimiero. Juos čekistai perémė paštę, kai buvo siunciami į Omsko sriti. Į Jurginsko rajoną Tiume-nės srityje dokumentus nuga-beno draugijos narys, kurį įmonės administracija ten siuntė į pasitobulinimo kur-sus ir padavė Kazimiero kraštiečiui Antanui Kybartui. Če-kestai norėjo sužinoti, kas nu-vežė dokumentus. Mes užsi-spyrė ilgai tvirtinome, kad siuntėme paštą, nes kitaip bū-tų suėmę kurjeri, dar vieną draugijos narį. Už žioplumą dėl vietinių siuntų blogos cen-zūros Poljanovo vadovybė taip pa nepaglostė.

Po kelių mėnesių, baigian-

ti tardymui, kiekvienam buvo leista susipažinti su visų dyli-kos suimtųjų bylomis. Mūsų grupėje nė vienas nieko neiš-davė. Vienintelis neaišumas – čekistams pateko keli laikraštėlio egzemplioriai. Galbūt Poljanovui pavyko už-verbuoti mūsų nepastebėtą agentą. Visi penki grupės na-riai buvo suimiti pagal rašyti-nius, daiktinius įrodymus.

Buvau viename „trejete“ su Jonu Krauneliu iš Varėnos rajono Randomonių kaimo. Su-émimo jis išvengė, nes niekur neaptiko jo ranka rašyto rašto.

Po akistatos pasirašyda-mas protokolą pastebėjau, kad tai buvo kovo 18 diena. Dešimt dienų prabėgo siaubingame košmare: neaišku, kiek išgulē-davau ant grindų, kiek kartu iš-sąstingio buvau pažadintas spyriais.

Visai kitaip susiklostė Jurginsko draugijos narių likimas. Antanas Kybartas į draugiją pasikvietė devyniolikmetį Ed-mundą Vaišnorą, kuriam kaž-

(bus daugiau)

Vytautas KAZIULIONIS

Paminėtas Kazimiero Barėno (Barausko) atminimas

Kovo 17 dieną suka-kas 10 metų nuo to laiko, kai Londone mirė Kazimieras Barėnas.

Kazimieras Barėnas (Barauskas) – rašytojas, vertėjas, knygų leidėjas gimė 1908 me-tu sausio 12 dieną netoli nuo Pajstrio Stanionių kaime. Pri-verstinis emigrantas bran-džiausius gyvenimo, darbo ir kūrybos metus praleido Didžiojoje Britanijoje. Palaidotas Londone, kur ir gyveno iki 2006 metų. Didžioji dalis rašy-tojo archyvų, jo paties ir žmo-nos Marijos rūpesčiu, jau anks-tiai persiusti į Panevėžį.

Aplankėme rašytojo Kazimi-iero Barėno (Barausko) té-

vę, brolių Povilo ir Jono Barauskų kapus, uždegėme žva-kių. Stanionių kaime išlikusi gimtoji sodyba, 1988 metais pažymėta atminimo lenta. At-minimo lentos sukūrimu, jos atidengimu ir renginio suruo-šimu rūpinosi Pajstrio kolūkio kolektyvas, inicijuotas vadovo Benedikto Striškos.

Kazimieras Barėnas 1929 metais baigė Panevėžio gim-naziją, studijavo Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslo fakultete. Studijų me-tais pasirodė ir pirmasis groži-nės literatūros kūrinys – apsa-kymas „Neišbrista dumbly-nė“. Pasirašinėjo B. Kazimie-

raičio ir kitais slapyvardžiais. 1930–1943 metais dirbo VDU universiteto administra-cijoje. Uždarius universitetą pradėjo dirbtį „Ateities“ dien-raštyje. 1944 metais emigravo į Vokietiją. 1947 metais apsi-gyveno Didžiojoje Britanijoje.

Beveik dešimtmetį dirbo tekstilės fabrike. Gyvenimas pasikeitė nuo 1957 metų, kai K. Barėnas buvo pakviestas redaguoti laikraštį „Europos lie-tuvius“ ir apsigyveno Londonے. Cia pradėjo vadovauti Nidos knygų klubui, išspaustinusiam per šimtą išeivijos rašytojų knygų. Su laikraščio redagavimu ir leidyba susiję beveik trys dar-

bo dešimtmečiai. K. Barėnui redak-toriaujant „Europos lie-tuvius“ tapo populiaru laik-raščiu.

Išleido romaną „Tūboto gaidžio metai“. Šis roma-nas įvertintas Vin-co Krėvės premija. Anksčiau para-sė ir išleido knyg-as: „Giedra visad grįžta“ (1953), „Karališka diena“ (1957); JAV lietuvių ben-druomenės kultūros tarybos premija apdovanotas romanas „Beragio ožio metai“. K. Barė-

nas du kartus pelnė Lietuvių ra-shytojų draugijos premijas – už leidinius „Dvidešimt vieną Ver-oniką“ ir „Pačią apatinę pa-kopą“.

Ona STRIŠKIENĖ

2016 m. sausio 29 d.

Tremtinys

Nr. 4 (1170)

7

Elžbieta Tamašauskaitė-Rudzinskienė

1921–2016

Sausio 20 dieną, eidama 95 metus, mirė Dainavos apygarados Šarūno rinktinės partizanų ryšininkė Elžbieta Tamašauskaitė-Rudzinskienė.

Gimė valstiečių šeimoje Paliūnų kaime, Seirijų valsčiuje, Alytaus apskrityje (dabar – Lazdijų rajonas). Mokyklą baigė penketais. Norėjo mokytis toliau, bet šeimoje augo daug brolių ir sesių, todėl apie tolimesnius mokslius net svajoti negalėjo. 1941 metais ištekėjo. Karui baigiantis vyras pasitraukė į Vokietiją.

1944 metų rudenį, prasidėjus ginkluotajai rezistencijai, iškart į partizanų gretas išėjo brolis, sesers vyras, kaimynai ir draugai. Prie namų buvo įrengti du bunkeriai: vienas daržovių rūsyje, kitas – kieme po svirnu. Elžytė buvo jauna, protinga, drąsi, todėl aktyviai išitraukė į partizaninę veiklą, davė priesaiką, jai buvo su teiktas slapyvardis Liepa. Pėsčiomis po kelionika kilometrų eidavo į Seirijus, Lazdijus, Veisiejus, kad nupirkštų partizanams vaistų, draubžių, išnešiodavo proklamacijas, pranešdavo apie slaptų pasitarimų ir susitikimo vietas, rūpinosi maistu, pranešdavo, iš kurios pusės važiuoja stribai, slėpdavo ir slaugydavo sužeistuosius.

1945 metų žiemą nuo Akuocių dvaro po mūšio į Tamašauskų sodybą buvo atvežtas sunkiai sužeistas partizanų vadas Jonas Neifalta-Lakūnas. Elžytė jį slaugė, stengėsi išgelbėti, bet po trijų dienų antryrininkės rankų užgesovado gyvybę. Kūną paslėpė sniege, kad pučiant stipriam vėju iki ryto visi pėdsakai būtų užpustytė. Anksti rytė stribai apsupo Tamašauskų sodybą, iškrėtė, bet nieko nerado.

1945 metų liepos 11 dieną į Paliūnų kaimą atvažiavę stribai apsupo Tamašauskų sodybą. Prie kiemo esančioje baloje, apaugusioje medžiais ir krūmais, nušovė du partizanus. Vienas iš jų buvo Elžytės sesers vyras. Tą dieną areštavo ir į Alytaus kalėjimą išvežė Elžytę ir jos tėtį, ten tardė, mušė ir kankino. Po kelių mėnesių, nieko neišgavę, išleido į namus.

1946 metų rugpjūčio 23 dieną suėmė Elžbietos broli. Jį žiauriai mušė, kankino, nuteisė ir išvežė į Uralo kalėjimą Sverdlovsko srityje. Ten jis greitai mirė nuo sumušimų ir bado.

Elžytės veikla tėsėsi iki 1951 metų, nes brolio sodyboje Paliūnų kaime buvo dar vienas bunkeris, kuriame slapstėsi partizanai, ateidavę iš Bestraišiškės miško, Metelių, Buteilių, Straigų. 1951 metų sausio 20-osios naktį ši lageryje

žuvusio brolio, Laisvės kovojo Karaliaus Tamašausko sodyba buvo stribų apsupta, dresuoti šunys kieme surado bunkeris partizanais. Tenslapstėsi Jonas Jastremskis-Nemunėlis ir Jonas Matulevičius-Tautvydas. Vyrai buvo sušaudyti. Po šių žiaurių žudynių bėgėsi patriotės, ryšininkės Elžytės veikla. Kurį laiką ji slapstėsi pas giminaičius toli nuo namų.

Elžbieta Tamašauskaitė-Rudzinskienė visą savo gyvenimą ištikimai tarnavo Tėvynėi. Kai 2001 metais tėviškėje Paliūnų kaime buvo statomas paminklas visiems ten žuvusiems partizanams, ji pirmoji palaikė iniciatyvą ir prisidėjo darbu. Buvo LPKTS Alytaus filialo narė. Apdovanota 1-ojo laipsnio LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“.

Palaidota Lazdijų rajono Seirijų senosiose kapinėse.

Užjaučiame gimines ir artimuosius.

LPKTS Alytaus filialas

Skelbimai

Patikslintas skelbimas:

Vasario 6 d. (šeštadienį)

14 val. Vilniaus įgulos karininkų ramovėje (Pamėnkalnio g. 13) įvyks LPKTS Vilniaus skyriaus ataskaitinis rinkiminis susirinkimas.

LPKTS Vilniaus skyriaus taryba

Vasario 6 d. (šeštadienį)

11 val. Jurbarko kultūros rūmuose 2-ame aukšte įvyks LPKTS Jurbarko filialo ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Re gistracija nuo **10 val.**

Maloniai kviečiame dalyvauti buvusius politinius kalinus ir tremtinius, jų vaikus ir vaikaičius. Bus galima sumokėti nario mokesčių, išsigyti knygų. Po susirinkimo pabendrausime prie arbatos puodelio, vaišinimės atsineštomis vaisėmis.

LPKTS Jurbarko filialo valdyba

Vasario 6 d. (šeštadienį) 12 val. Kuršėnų švietimo centro salėje įvyks LPKTS ataskaitinis rinkiminis susirinkimas.

Vasario 1 d. (pirmadienį) 16 val. Kauno įgulos karininkų ramovėje (A. Mickevičiaus g. 19) įvyks renginys, skirtas pamėti sausio mėnesį gimusius 1918 ir 1949 metų Lietuvos Ne priklausomybės Aktų signatarus: Vytautą Gužą-Kardą (1920 m. sausio 2 d.), Steponą Kairį (1879 m. sausio 3 d.), Joną Vileišį (1872 m. sausio 3 d.) ir Kazimierą Steponą Šaulį (1872 m. sausio 28 d.). Koncertuos Kauno Jono ir Petro Vileišių pagrindinės mokyklos moksleiviai. Organizatoriai – Kauno įgulos karininkų ramovė, LPKTS Kauno filialas, TS-LKD Centro skyrius. Renginio globėja – LR Seimo narė Vincė Vaidevutė Margevičienė.

Užjaučiame

Nuoširdžiai užjaučiame AB „Kauno Baltija“ generalinį direktorių Vidą Butkų dėl tėvelio mirties.

LPKTS Kauno filialas

Dėl buvusio politinio kalino Petro Patacko mirties nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Lietuvos politinių kalinių sąjunga

Pro memoria

žuvusio brolio, Laisvės kovojo Karaliaus Tamašausko sodyba buvo stribų apsupta, dresuoti šunys kieme surado bunkeris partizanais. Tenslapstėsi Jonas Jastremskis-Nemunėlis ir Jonas Matulevičius-Tautvydas. Vyrai buvo sušaudyti. Po šių žiaurių žudynių bėgėsi patriotės, ryšininkės Elžytės veikla. Kurį laiką ji slapstėsi pas giminaičius toli nuo namų.

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Albina Gerdvilytė-Ferensienė

1925–2015

Gimė Kauno r. Girininkų k. ūkininkų šeimoje. 1949 m. su vyru ir mažu sūneliu ištrenta į Prienų r. Rutkiškių k. į Irkutsko sr. Žigalovo r. Znamenską. 1950 m. šeima perkelta į tévu tremties vietą – Usolės r. Taljano aps. 1958 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kelmėje, dirbo paukštynė. Užaugino du sūnus. Paskutinius 10 metų gyveno Kaune. Sunkiai išgyveno sūnaus Petro ir vyro netekėti.

Palaidota Prienų r. Išlaužo kapinėse.

Buvę Taljano tremtiniai

Ona Miliūnaitė-Paplauskienė

1925–2015

Gimė Kauno aps. Garliavos valsč. Rašnavos k. ūkininkų šeimoje. 1948 m. šeima ištrenta į Irkutsko sr. Usolės r. Taljano gyv. Į Lietuvą grįžo 1957 m., apsigyveno Garliavoje, dirbo Kauno kelių valdyboje. Užaugino du sūnus. Su vyru Juozu atšventė aukškes vestuves.

Palaidota Kauno r. Jonučių kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

Buvę Taljano tremtiniai

Birutė Olė Stankaitytė-Kvašienė

1942–2015

Gimė Joniškio r. Džiugių k. ūkininkų šeimoje. 1948 m. šeima ištrenta į Krasnojarsko kr. Sovetsko r. Verchniaja Bazajikos miškų pramonės ūki, Korbiko gyv. Į Lietuvą šeima grįžo 1958 m. Birutė istojo Šiaulių technikumą, išgijo zootechnikės specialybę. Dirbo Joniškio r. Linkaičių kolūkyje zootechnike selekcininkė. 1965 m. sukūrė šeimą su Romučiu Kvašiu. Užaugino sūnų ir dukterį. Sulaukė keturios vaikaičių.

Palaidota Joniškio Jauneikių kapinaitėse.

Nuoširdžiai užjaučiame seseris, vaikus, gimines ir artimuosius.

LPKTS Joniškio filialas

Algirdas Lunius

1932–2016

Gimė Švenčionių r. Stirninių k. gausioje, pat riotinėje ūkininkų šeimoje. Buvo aktyvus partizanų ryšininkas. 1951 m. areštotas ir po tardymu nu teistas 25 m. kalėti. Išvežtas į Omsko srities lagerius. 1956 m. buvo išleistas į laisvę. Sunkiai apsigyveno Šiauliuse, 1960 m. sukūrė šeimą, užaugino sūnų ir dukterį. Dirbo statybininku. 1996 m. ta po LPKTB Šiaulių skyriaus nariu.

Palaidotas Šiaulių r. Ginkūnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTB Šiaulių skyrius

Teodora Bartaševičienė

1928–2016

Gimė Ukmergės aps. Taujėnų valsč. Lėno k. Mama anksti mirė. 1946 m. Šalnos slapyvardžiu ištraukė į partizaninę veiklą. Slaugė sužeistus partizanus. Nuo 1949 metų stribų buvo sekama, slapstėsi. 1950 m. iš namų teko pasitraukti ir jos šeimai. Į tėviškę sugrįžo tik 1953 m., bet namai buvo sugriauti, todėl vėl gyveno pas svetimus. Tik po metų Teodorai pavyko išsidarbinti. 1961 m. apsigyveno Šiauliose. 1967 m. ištekėjo už buvusio politinio kalino Vaclovo Bartaševičiaus. Užaugino sūnų. Keletą metų slaugė sunkiai sergenti vyrą. Buvo aktyvi atkurto LLKS Prisikėlimo apygardos narė.

Nuoširdžiai užjaučiame sūnų ir artimuosius.

Atkurta LLKS Prisikėlimo apygarda

ISSN 2029-509X

Tremtinys

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga

www.lpkts.lt

Redaktorė Jolita Navickienė

Redakcija: Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė

Maketavo Ignas Navickas

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204

el. paštas: tremtinys.redakcija@gmail.com

Įmonės kodas 300032645

Ats. sąsk. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365, AB „SEB“ bankas

Spausdino spaustuvė

UAB „Morkūnas ir Ko“, Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai

Tiražas 1790 egz.

Kaina

0,60 euro

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekcių atspindžiai“ remia

**S P A U D O S ,
R A D I O I R
T E L E V I Z I O S
R É M I M O
F O N D A S**

Naujos knygos

Apie žuvusius, bet nepralaimėjusius

Knyga „Lemties broliai“ – apie ginkluotosios rezistencijos partizanų kovą, akcentuojant Vyčio apygardos Pilėnų tėvonijos vado Stepono Giedriko-Giriečio veiklos epizodus ir minint jo žūties 60-ąsias metines. (Partizanų vadas žuvo 1954 metų rugpjūčio 25 dieną.) Kartu tai Lietuvos ir viso Biržų krašto partizanų kovai prisiminti ir pagerbti skirta knyga. Partizanų vadas S.Giedriks-Girietis – knygos sudarytojo Algimanto Juknos dėdė, tad leidinys – puiki sūnėno dovana.

Algimantas Jukna (Giedriks) – biržietis, Kaune baigęs architektūros studijas. Igytomis žiniomis dalijosi su bendraminčiais ir kolegomis Vilniuje, Statybų projektavimo institutoose, dirbo Šiaulių rajono vyriausiuoju architektu, šio miesto vyriausiuoju architektu. Nuo 2007 metų iki šiol – Šiaulių rajono savivaldybės tarybos narys.

Knygoje aprašomas ne tik S.Giedriko-Giriečio kovos kelias, bet ir kitų partizanų vadų, narsių kovotojų minėtys, amžininkų prisiminimai apie juos.

Steponas Giedriks gimė 1925 metų spalio 3 dieną Biržuose. Pasipriešinimo pogrindyme veikė nuo 1944 metų. Rinko žvalgybinę informaciją apie vienos stribų veiklą, sovietinės kariuomenės dislokuoto garnizono Biržuose darbą. Jausdamas, kad gali būti suimtas, 1948 metais pasitraukė į Biržų miškus pas partizanus. Čia jis susitiko su gimnazijos mokytoju, poetu Broniumi Krivicku. Biržų krašte įkūrus Sierakausko tėvoniją, jos vadu buvo išrinktas Steponas Giedriks-Girietis. S.Giedriko-Giriečio iniciatyva vėliau tėvonijos vardas buvo pakeistas į Pilėnų. Iki pat žūties S.Giedriks-Girietis vadovavo šiai tėvonijai.

Silpnėjant partizaninio karo veiksmams visoje Lietuvoje, 1954 metais iš 50 Pilėnų tėvonijos vyru liko vos keili. Tačiau jie sumaniai slapstėsi ir at-

kakliai priešinosi sovietų kariams, smogikams bei išdavikams. Tik klasatos keliu Biržų girioje nukautas S.Giedriks-Girietis tarsi pats pasirinko žūties vietą. Jis nužudytas toje vietoje, kur vyko 1863 metų lemtingas sukilėlių mūšis su caro kariuomene. Žuvusiojo palaikų niekas nerado, iki šiol nežinoma, kur jie paslėpti.

S.Giedriks-Girietis apdovanotas (po mirties) Vyčio Kryžiaus ordino 4-ojo laipsnio medaliu, jam suteiktas kapitono laipsnis. LPKTS Biržų filialo iniciatyva menamoje žūties vietoje pastatytas atminimo ženklas.

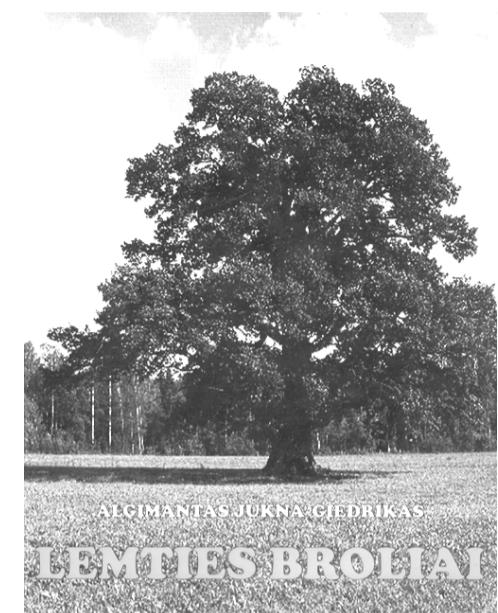
Knygoje „Lemties broliai“ randame įdomios informacijos apie Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos prezidiuimo pirmininką bei partizanų Ginkluotųjų pajėgų vadą Joną Žemaitį-Vytautą, LLKS tarybos prezidiuomo pirmininkopavaduotoją Adolfą Ramanauską-Vanagą, LLKS tarybos narį, Vyčio apygardos vadą Broniu Karbočių-Bitę.

Apie okupaciją Lietuvoje ir ginkluotąjai bei neginkluotąjai rezistenciją, žmonių, pasipriešinusiu primestam režimui, likimus mokyklų vadovėliuose žinios labai kuklios. Šioje knygoje istorijos mokytojai ras atsakymų į daugelį klausimų, tai pagyvins dėstomos temos plėtotę, labiau sudomins moksleivius. Cia pateikiami istoriniai faktai nuo nepriklausomų valstybių pasidalijimo, Lietuvos Respublikos užgrobimo bei nepriklausomos Lietuvos valstybės sunaikinimo; nacių okupacija ir pasipriešinimo kovos 1944–1945 metais, partizaninis karas Lietuvoje. Puikiai išgyvindentos temos ir Biržų krašto istoriniams įvykiams aptarti. Per juos atskleidžiamos paralelės apie pokyčius visoje Lietuvoje. Autorius, remdamasis autentika, kruopščiai rinkdamas faktus apie savo kraštą, įpindamas žymų kraštiečių biografijas, knygą pada-

ré patrauklią ir vertingą.

Viena iš aprašytų asmenybių – poetas Bronius Krivickas. Tapęs partizanu, pasirinko Vilniaus ir Gintaro slapyvardžius. Baigęs Biržų gimnaziją, Vytauto Didžiojo universitete studijavo teologiją ir filosofiją. Persikėlęs į Vilnių studijavo Vilniaus universiteto Humanitarinių mokslų fakultete. Rašytojas, poetas, literatūrologas, teatro kritikas, vertėjas B.Krivickas mokytojavo Biržų gimnazijoje, raše straipsnius, vertė, kūrė eiles, aktyviai dalyvavo vienuomenės gyvenime. Gavęs kvietimą apsilankysti saugume, pasitraukė pas partizanus. Saugumiečiai B.Krivicko eileraščių bijojo labiau nei ginklo. Radę pas gyventojus jo eilių, iškart nuspėsavo žmonių likimą – tardė arba trémė. Tad žmonės B.Krivicko eiles mokėsi atmintinai, o raštelius naikino. B. Krivickas iki 1951 metų aktyviai darbavosi Biržų krašto partizanų gretose: leido ir redagavo partizanų leidinius „Aukštaičių kova“ ir „Laisvės kova“. Buvo patikimas Stepono Giedriko-Giriečio mokytojas ir bendražygis. Už B. Krivicko galvą saugumas siūlė penkių tūkstančių rublių premiją. B.Krivickas žuvo 1952 metų rugpjūčio 21 dieną, kai sovietų kariuomenė apsupo bunkerį Raguvos miške. Bronius Krivickas apdovanotas (po mirties) Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro Didžiuoju kryžiumi, išleisti jo raštai. Šioje A. Juknos knygoje „Lemties broliai“ publikuojami B.Krivicko eileraščiai, ištraukos iš jo raštų.

Knygos ižanginiame žodyje autorius rašo: „Žinodami istorines aplinkybes, galime priartėti prie pasipriešinimo kovų aukos prasmės supratimo bei paaiškinimo. Verta prisiminti ir įsiklausyti į istorijos žodžius, siekiant suprasti, ką ji mums nori pasakyti apie sukruvintą ir prieštarinę 20 amžių.“

Knygoje gausu Biržų krašto partizanų prisiminimų, buvusių tremtinių ir politinių kalinių pasakojimų. Kiekviena papasakota istorija išspaudžia ašarą. Jau vien suradę pavardes: Nijolė Gaškaitė-Žemaitienė, Algirdas Patackas, Bernardas Gailius ir kitas, įspireigokime stabtelėti ir atidžiai perskaityti.

Knygos pratarmėje autorius pateikia Jono Vytauto-Žemaičio teismo metu pasakytais paskutinius žodžius: „Aš, kaip ir kiti mano bendraminčiai, manau, kad Sovietų sąjunga ginkluotomis pajėgomis įsiveržė į mūsų šalį. Ši sovietų vyriausybės žingsnį laikau neteisėtu. Visus pasipriešinimo kovų veiksmus, kurių dalyviu aš buvau, nukreiptus prieš sovietų valdžią, aš laikau teisingais ir nelaikau nusikalstamais. Koks bus teismo sprendimas – man žinoma. Aš vis tiek manau, kad kova, kurią aš vedžiau devynerius metus, turėssavo rezultatus.“

Po šiai žodžiai ir šiandien pasirašytų buvę partizanai, rezistencijos dalyviai, o jaunajai kartai tebus tai amžinos pagarbos Laisvės kovotojams simbolis.

Aušra ŠUOPYTĖ

Popietėje – apie tremties vaikus

Ansamblio „Bočiai“ dainininkės ir vadovas Vincentas Kursas

Lietuvos pensininkus vienijančios bendrijos „Bočiai“ Kauno skyriaus nariai surengė popietę apie tremties vaikus.

Susitikime Vincento Kursos vadovaujamas moterų liaudiškos muzikos ansamblis „Bočiai“ dainavo mums žinomas ir dar negirdėtas partizanų ir tremtinių dainas. Senoliai į susitikimą

pakvietė LPKTS leidžiamos knygų serijos „Tremtiesvaikai“ rašinių autorius, domėjosi išlikusiomis vaikų, išvežtų į Sibiro tremtį, nuotraukomis, klausėsi to meto liudininkų pasakojimų. Prisiminimais dalijosi Laisvės kovų dalyvis Antanas Obelevičius, savo akimis matęs klaičius trėmimo epizodus gimtajame

Senoliai kalbėjosi apie tremties vaikus

Rumšiškių valsčiuje, vėliau įsitraukė į pasipriešinimo kovotojų gretas. Eugenija Ševelinskienė kilusi iš garsios Palangos Jurgučių šeimos. Tėveliui Antanui teko nuolat slapstytis, kad nepatektų į gyvulinį vagoną. Šeima susilaikė okupantų keršto, nes jų artimas giminaitis buvo prof. Vladas Jurgutis

(1885–1966), nepriklausomos Lietuvos banko organizatorius, lito „tēvas“, Štuthofo koncentracijos stovyklos kalnyns. 1940 metų rugpjūtį NKVD užvedė V. Jurgučiui bylą, tačiau išvežti į lagierius nesuspėjo, tai įvykdė naciai.

Stanislovas ABROMAVIČIUS
Edvino Kričkovo nuotraukos